

Ayyüce TÜRKEŞ
Adana Milletvekili
Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasası'nın 98'inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince **Tarım ve Orman Bakanı Sn. İbrahim YUMAKLI** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 09.10.2025

Ayyüce TÜRKEŞ TAŞ
Adana Milletvekili

Çukurova bölgesi (Adana, Mersin, Hatay, Ceyhan, Kozan, Tarsus, Dört Yol ve Erzin) Türkiye'nin tarımsal üretim açısından en stratejik bölgelerinden biridir. Ancak bölgenin üretim gücü, yıllardır mevsimlik tarım işçilerinin yoğun emeğiyle ayakta durmaktadır. Yaklaşık 250 bin işçinin çalıştığı bu alanda, ücretlerin düşüklüğü, güvencesizlik ve denetimsizlik ciddi sosyal sorunlara yol açmaktadır.

İklim krizinin de bölgedeki negatif etkilerinin artması tarım işçileri ile tarım işverenleri arasındaki iş ilişkisini yapı söküme uğratmaktadır. İşçiler düşük ücret, olumsuz hava koşulları, uzun çalışma sürelerinden şikayet ederken, işverenler artan işçi maliyetlerinden, uzayan mola sürelerinden, azalan işçi verimliliğinden, düşen işçilik kalitesinden dert yanmaktadır.

Geçtiğimiz haftalarda binlerce işçi, günlük 900 TL yevmiyenin enflasyon karşısında erimesi nedeniyle iş bırakma eylemi yapmış, uzun müzakereler sonucunda işveren temsilcileriyle yapılan yeni protokolde ücretlerin Ekim 2025 itibarıyla 1.200 TL'ye, Ocak 2026 itibarıyla 1.500 TL'ye yükseltilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu gelişmeler geçici düzenlemeler olarak görülmekte bölgede tarımsal emek ilişkilerini düzenleyen yasal bir çerçeve yokluğu dikkat çekmektedir. Ücretler her yıl "geçici protokollerle" belirlenmekte, devletin rolü hakem konumunun ötesine geçememektedir. Tarım işçileri kayıt dışı çalıştırılmakta, ücretler keyfi biçimde belirlenmekte ve üretim zincirinde adaletsiz bir paylaşım yaşanmaktadır.

Öte yandan, bölgede faaliyet gösteren "elciler" (tarım aracıları), işçi temininden ücret dağıtımına kadar sürecin büyük bölümünü kontrol etmektedir. Bu sistem, zamanla mafyalaşmaya varan bir güç dengesizliği doğurmuş; elcinin bilgisi dışında işe giden işçilerin tehdit edilmesi, işten çıkarılması gibi olaylar basına da yansımıştır. Bu tablo, hem işçinin emeğini sömürmekte hem üreticinin maliyetini artırmaktadır.

Bu bağlamda,

1. Çukurova'daki mevsimlik tarım işçilerinin ücretlerinin belirlenmesinde Bakanlığınızın doğrudan bir rolü bulunmakta mıdır?
2. 2025-2026 döneminde imzalanan yeni ücret protokolü, Bakanlığınızın bilgisi ve denetimi dâhilinde mi yapılmıştır?
3. Ücretlerin belirlenmesinde, işçi temsilcilerinin katılımı ve eşit müzakere hakkı güvence altına alınmakta mıdır?
4. Ücretlerin belirlenmesinde, işverenlerin temsili için Ziraat Odaları dışında yeni mekanizmalar geliştirilecek midir?
5. Tarımsal üretimde faaliyet gösteren "elciler" veya "aracılar" hangi mevzuata tabidir? Bu kişilere dair bir kayıt sistemi veya denetim mekanizması mevcut mudur?
6. Elcilik sisteminin bazı bölgelerde mafyalaşmaya dönüştüğüne dair iddialar hakkında Bakanlığınızın yaptığı bir inceleme veya denetim bulunmakta mıdır?
7. Tarım işçilerinin ücretlerinin enflasyona endeksli biçimde otomatik olarak güncellenmesi yönünde bir planlama yapılmakta mıdır?
8. Tarımda mevsimlik işçilik faaliyetlerinin kayıt altına alınması ve üretim zincirinin şeffaflaştırılması için Bakanlığınızın hazırladığı bir "Ulusal Tarım İşçiliği Stratejisi" bulunmakta mıdır?
9. Elcilik sisteminin kaldırılması veya yasal bir çerçeveye alınması konusunda bir taslak çalışma yapılmakta mıdır?